

ГЕНДЕРНА ПЕДАГОГІКА

Педагогічний факультет
кафедра дошкільної освіти та соціальної роботи
спеціальність 012 «Дошкільна освіта»
освітня програма «Дошкільна освіта»
другого (магістерського) рівня вищої освіти

Кахіані Юлія Володимирівна, кандидат педагогічних
наук, доцент
e-mail: kakhiani.yulia@ukr.net

АНОТАЦІЯ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ГЕНДЕРНА ПЕДАГОГІКА»

Вітчизняна педагогіка сьогодні знаходиться на складному етапі свого розвитку, що характеризується різноманіттям інноваційних підходів і педагогічних концепцій (принципів, уявлень, ідей і методів), покликаних сприяти цілісному та гармонійному розвитку особистості, створенню сприятливих умов для її формування, проголошуючи гуманізм основою побудови своєї наукової парадигми. Посилення гуманістичних тенденцій у сучасній педагогіці трактується дослідниками як «своєрідна реакція на колишній антигуманізм, відсутність свободи та можливості вільної творчості в галузі педагогіки». У руслі цих тенденцій відбувається нове прочитання вітчизняної педагогіки, одержують свій оригінальний розвиток новітні педагогічні ідеї, в тому числі й європейської педагогіки. До цих тенденцій відносимо виникнення на вітчизняному ґрунті ідей гендерної психології та педагогіки.

Про особливу актуальність гендерної тематики в науковому співтоваристві свідчать проведені науково-практичні конференції, семінари, «круглі столи», літні школи тощо. Предметом обговорення на більшості подібних зборів стають як сама специфіка виділення (функціонування, конструювання) наукової категорії «гендер», так і суспільне значення всіх похідних від неї категорій («гендерне знання», «гендерна освіта», «гендерна педагогіка», «гендерні стереотипи», «гендерна культура» та ін.). З галузі наукових дискусій у сфері гуманітарних наук останнього десятиліття гендерна проблематика, що цілком закономірно, переходить і до сфери освіти. Тим більше що освітні установи, згідно з гендерною теорією, є одним з основних і найбільш діючим інструментом гендерної соціалізації особистості.

Опис навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є гендер як соціокультурний конструкт. Особливості та шляхи реалізації гендерного підходу у викладацькій діяльності, в освітньому процесі ЗДО та сімейному вихованні дошкільників у напрямку подолання існуючих гендерних стереотипів та створення сприятливих умов для розвитку гармонійної особистості.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Гендерна педагогіка» є: ознайомити студентів з основами гендерних знань, сутністю гендерного підходу у педагогіці (викладацькій діяльності, освітньому процесі ДНЗ, сімейному вихованні) у напрямку подолання існуючих гендерних стереотипів та створення сприятливих умов для розвитку гармонійної особистості.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Гендерна педагогіка» є: сприяння усвідомленому засвоєнню студентами основних понять гендерної теорії, ролі гендеру в особистісному розвитку; ознайомлення з базовими поняттями і завданнями гендерної педагогіки і у цьому контексті усвідомлення ролі провідних інститутів гендерної соціалізації; опанування знаннями щодо гендерного виховання у закладах освіти та сім'ї, створення умов для подолання гендерних стереотипів і розвитку індивідуальності кожної дитини; формування нових способів мислення, умінь щодо використання гендерних знань у професійній діяльності, у створенні майбутніх планів та сценаріїв власного сімейного життя.

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ:

- ❖ обізнаність у сутності політики України щодо реалізації принципу гендерної рівності у всіх сферах життя, становища чоловіків та жінок у суспільстві, розвитку гендерної освіти;
- ❖ розуміння та сприйняття етичних норм поведінки у суспільстві, вміння адекватно оцінювати соціальні стосунки чоловіків і жінок;
- ❖ вміння задовольняти життєві та професійні бажання в житті соціуму, педагогічної спільноти та дитячому світі.

ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ:

- ❖ інформованість щодо змісту основних понять гендерної теорії та гендерної педагогіки; механізмів, закономірностей та особливостей гендерного розвитку особистості;
- ❖ розуміння сутності гендерного підходу в освітньому процесі, сімейному вихованні; шляхів та засобів його реалізації;
- ❖ здатність диференційовано та критично сприймати суспільні стереотипи по відношенню до статі, здатність до самопізнання особистісних гендерних якостей;
- ❖ обізнаність у динаміці процесу гендерного розвитку дитини на етапі дошкільного дитинства, знання відмінностей у психологічному статусі хлопчиків і дівчаток;

- ❖ вміння розрізняти статево-рольовий та гендерний підходи у роботі з дошкільниками, формулювати власне професійне ставлення до використання гендерного підходу в освітньому процесі, готовність до його застосування в організації основних видів діяльності дошкільників, створювати відповідні організаційно-педагогічні умови в ЗДО;
- ❖ здатність застосовувати діагностичні методи дослідження процесу гендерної соціалізації дітей дошкільного віку та їх гендерного розвитку;
- ❖ використання гендерних знань та умінь у просвітницькій роботі з батьками, викладацькій діяльності та у майбутньому сімейному житті.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- ❖ обізнаність у гендерній теорії, розуміння сутності гендерного підходу у вихованні дитини;
- ❖ готовність до просування гендеру в освітню практику;
- ❖ здатність реалізовувати технології гендерного виховання та освіти у дошкільному закладі та викладацькій діяльності.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Тема 1. Гендерний підхід в системі освіти. Загальні основи гендерної педагогіки.

Тема 2. Історичний нарис становлення гендерного підходу у педагогіці (зарубіжний і вітчизняний контексти).

Тема 3. Актуальні проблеми гендерної педагогіки на сучасному етапі розвитку суспільства.

Тема 4. Гендерні аспекти соціалізації.

Тема 5. Характеристика процесу гендерної соціалізації дітей дошкільного віку.

Тема 6. Гендерне виховання дошкільників в умовах закладу дошкільної освіти.

Тема 7. Характеристика сучасних програм гендерного виховання дошкільників.

Тема 8. Виховання хлопчиків та дівчаток у сім'ї.

Тема 9. Співробітництво дошкільного закладу та родини у напрямку розв'язання завдань гендерної педагогіки. Завдання, зміст, моделі, форми та методи просвітницької роботи.

Тема 10. Гендерний підхід до дошкільної освіти у підготовці майбутніх вихователів.

Тема 11. Формування гендерного компоненту професійної компетентності майбутніх фахівців.